

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy Hořovice

Svatopluka Čecha 455, 268 01 Hořovice

Identifikátor školy: 600 021 548

Termín konání inspekce: 16. – 18. únor 2004

Čj.:	b3-1067/04-1093
Signatura:	ob2nx515

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v pomocné škole a zvláštní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v pomocné škole a zvláštní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání v pomocné škole v předmětech pracovní a výtvarná výchova, počty, čtení, smyslová výchova a věcné učení a průběhu a výsledků vzdělávání ve zvláštní škole v předmětech český jazyk, řečová výchova, matematika a pracovní vyučování.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální školy Hořovice (dále škola) sdružují speciální základní školu při nemocnici s kapacitou 15 žáků, zvláštní školu s kapacitou 85 žáků, pomocnou školu s kapacitou 10 žáků, školní družinu při zvláštní škole a pomocné škole s kapacitou 24 žáků. Zřizovatelem školy je Středočeský kraj se sídlem Zborovská 11, 150 21 Praha 5.

Ve školním roce 2003/2004 má škola sedm tříd zvláštní školy s 67 žáky, jednu třídu pomocné školy s 8 žáky, jedno oddělení školní družiny s 12 zapsanými žáky a jednu třídu základní školy při nemocnici (počet jejích žáků se v průběhu školního roku mění).

Do zvláštní školy jsou přijímáni žáci, kteří se nemohou s úspěchem vzdělávat v základní škole, v pomocné škole se vzdělávají žáci, kteří nemají předpoklady pro úspěšné zvládnutí zvláštní školy. V základní škole při nemocnici jsou po přechodnou část školního roku vyučování žáci zařazení do výchovně-vzdělávacího procesu na doporučení ošetřujícího lékaře. Školní družina zabezpečuje výchovně-vzdělávací činnost před vyučováním v době od 6:45 h do 7:45 h a odpoledne od 11:45 h do 15:00 h.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Z celkového počtu jedenácti učitelů (včetně ředitelky školy a jejího zástupce) realizujících výchovně-vzdělávací práci v pomocné a zvláštní škole pět nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (z toho jedna pedagogická pracovnice působí na část pracovního úvazku). Při sestavování rozvrhu hodin jsou zohledňovány odborné znalosti vyučujících, respektován je i jejich zájem o výuku konkrétních předmětů. Výchovný poradce neabsolvoval ani nezahájil do dvou let od pověření touto funkcí (vykonává ji třetím rokem) kvalifikační studium výchovného poradenství, podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku ve zvláštní škole splňuje a má dlouholetou pedagogickou zkušenost. Vzhledem k počtu tříd je jeho přímá výchovně-vzdělávací povinnost snížena v souladu s právním předpisem o dvě hodiny týdně.

Organizační systém vychází z konkrétních podmínek školy, základní pravidla její činnosti uvádí *Organizační řád* a další pokyny vymezující postupy při řešení konkrétního problému (např. *Pokyn ŘŠ školy k organizování dozorů na obědě*, *Pokyn ŘŠ školy k žákovským knížkám*, *Organizace školního roku 2003/2004*). Kompetence jsou pracovníkům přiděleny účelně a konkretizovány v popisech jejich pracovních činností. Povinnosti v oblasti organizace činnosti školy a vedení jejich zaměstnanců jsou rozděleny mezi ředitelku školy a jejího

zástupce. Pravidelně svolávaná pedagogická rada projednává prospěch a chování žáků, řád školy a řady odborných pracoven. Provozní porady řeší organizační záležitosti související s výchovně-vzdělávacím procesem i provozem školy, jsou na nich projednávány roční plán, měsíční plány a plány akcí. Vnitřní informační systém je funkční, potřebné informace jsou všem pracovníkům dostupné. Vedení školy jim je sděluje při osobních jednáních, informace určené všem pracovníkům zveřejňuje na nástěnce. Koncepce činnosti metodického sdružení se v souvislosti s ustanovením jeho nového předsedy postupně mění. Vedle přenosu informací ze vzdělávacích akcí se zaměřuje na požadavky učitelů na doplňování a inovaci učebních pomůcek, zabývá se evaluací výsledků vzdělávání. Skutečnost, že sdružení neřeší otázku zajištění kontinuity vzdělávání mezi jednotlivými ročníky, se negativně projevuje ve zvláštní škole v předmětu pracovní vyučování, pro které jsou učební osnovy koncipovány pro celé stupně.

Pracovníci nesplňující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti mají většinou dlouholetou praxi ve speciálním školství a průběžně si dalším vzděláváním doplňují odborné vědomosti. Výběr vzdělávacích akcí vychází ze zájmu učitelů, kteří se soustřeďují hlavně na oblast výtvarných a pracovních technik. V malé míře se ale dosud zaměřují na činnostní a kooperativní metody učení, jejichž využívání ředitelka prezentuje jako prioritní v koncepci výchovně-vzdělávací práce školy. Chybí větší usměrňování výběru dalšího vzdělávání ředitelkou tak, aby bylo v souladu s deklarovanými cíli školy. Metodická pomoc začínající učitelce, kterou poskytuje uvádějící učitelka, zahrnuje všechny oblasti činnosti pedagoga během školního roku. Z kvality hodin hospitovaných u začínající učitelky vyplývá, že metodická pomoc uvádějící pedagožky je účinná. Zavedený kontrolní systém postihuje všechny oblasti činnosti školy. Plán kontrol, včetně následných, je průběžně plněn, kontrolní zjištění a z nich plynoucí opatření ke zlepšení stavu jsou s pracovníky projednávány. Přijatá opatření jsou většinou účinná.

Systém pro hodnocení zaměstnanců je promyšlený, zahrnuje kvalitu plnění úkolů vyplývajících z přidělených kompetencí a výsledky hospitační a kontrolní činnosti. Dílčí sebehodnocení pracovníků je vždy realizováno v rámci pohospitačních rozborů. Sebehodnocení pracovníků uskutečněné v závěru školního roku 2002/2003 z podnětu vedení školy mělo pro svůj charakter (pouhý výčet absolvovaných akcí) malý formativní účinek. Výsledky kontrol a přidělené kompetence mají vliv na odměňování pracovníků.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola sídlí desátým rokem v budově, která je majetkem Města Hořovice. Objekt rovněž v rámci nájemního vztahu využívá Institut pro zájmové vzdělávání Hořovice.

Výchovně-vzdělávací činnost zvláštní a pomocné školy probíhá v osmi kmenových učebnách, z nichž pouze jedna, kterou zároveň v odpoledních hodinách využívá pro svoji činnost školní družina, je prostorná, ostatní jsou velmi malé. Interiéry tříd jsou vybaveny starším, ale udržovaným nábytkem, v učebnách jsou většinou k dispozici pomůcky aktualizující učivo (nástěnné obrazy, pomůcky vyrobené učiteli, trojrozměrné pomůcky...). Odborná počítačová učebna je vybavena v rámci akce INTERNET do škol šesti žákovskými a jedním řídicím počítačem s odpovídajícím softwarem pro potřeby žáků zvláštní a pomocné školy a tiskárnou. Nově zrekonstruovaná a účelně zařízená cvičná školní kuchyně je využívána také jako sborovna. Školní dílny (dílna pro práci se dřevem a kovem se základním vybavením pracovním nářadím a nástroji, dílna pro pěstitelské práce a keramická dílna) jsou umístěny

v suterénních prostorách. Pro výuku pěstitelských prací škola využívá rozsáhlý pozemek s travnatým porostem a několika záhony. Velikost pozemku ovlivňuje zaměření pěstitelských prací, které spočívá zejména v jeho údržbě. Škola nemá tělocvičnu, využívá tělocvičnu nedaleké základní školy. Vlastní jen základní tělocvičné náčiní převážně pro míčové hry, které je zčásti uložené ve skříních na chodbě a zčásti ve skříni v uvedené tělocvičně. Ostatní tělocvičné nářadí a další náčiní je majetkem základní školy.

Učebnicemi a učebními texty je škola, stejně jako audiovizuální technikou (v každé třídě je umístěn televizor s videorekordérem a radiomagnetofon), velmi dobře vybavena. Má bohatou a přehledně utříděnou videotéku a audiotéku. Pomůckový fond je z větší části zastaralý, ale je postupně obnovovaný, speciálních pomůcek je nedostatek. Často využívané pomůcky mají vyučující uloženy ve třídách, ostatní jsou přehledně uspořádány na půdě, včetně učitelské knihovny, která obsahuje odbornou pedagogickou literaturu a metodiky vyučovacích předmětů. V dětské knihovně, která je umístěná v učebně výpočetní techniky, převažují publikace pro samostatné vyhledávání informací (hlavně dětské encyklopedie).

Veškeré prostory včetně chodeb jsou stísněné a omšelé i přesto, že jsou vkusně vyzdobeny výtvarnými a rukodělnými pracemi i keramickými výrobky žáků. Zdivo v suterénu, kde jsou dílny a šatna žáků, je vlhké a pokryté plísní. Celkový vzhled učeben nepříznivě ovlivňují oprýskané dveře a okna, zašpiněná malba. V příštím týdnu je sice plánováno malování celé budovy a provedení nejnnutnější oprav, ale plánový rozsah těchto prací zásadně prostorové podmínky nezlepší. Budova postupně chátrá, neboť její majitel jen sporadicky financuje potřebné opravy a úpravy objektu. Tento fakt se podílí na zhoršování podmínek pro výuku a to i přes neustálou snahu pedagogického sboru o jejich zlepšování.

Vedení školy průběžně sleduje a vyhodnocuje využívání materiálních zdrojů. Oblast zkvalitňování materiálně-technických podmínek je zakotvena v *Dlouhodobém plánu rozvoje školy 2003/2008*. V tomto dokumentu je zahrnut plán oprav interiéru celé budovy i údržby školní zahrady. Plán se daří realizovat pouze sporadicky, hlavními důvody jsou nedostatek finančních prostředků a údajný nezájem majitele objektu udržovat.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Ve zvláštní škole se vyučuje podle *Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22*. Výuka žáků v pomocné škole probíhá podle *Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97-22*.

Škola respektuje speciální vzdělávací potřeby těch žáků, kteří nemají předpoklady pro úspěšné zvládnutí požadavků stanovených učebními osnovami příslušného typu školy. Někteří žáci pomocné školy jsou proto vyučováni podle individuálních vzdělávacích plánů (dále IVP) vycházejících ze schváleného vzdělávacího programu. Pro žáky zvláštní školy (v tomto školním roce pro tři) vyučující vypracovávají podle potřeby IVP pro výuku jednotlivých předmětů, nejčastěji českého jazyka. Plány zohledňují diagnózu stanovenou poradenským pracovištěm a jeho doporučení pro další práci se žákem. Z hodnocení jejich plnění vycházejí učitelé při případné korekci výukových cílů.

Vzdělávací program zvláštní školy a vzdělávací program pomocné školy jsou realizovány v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Ředitelka školy využila možnosti úpravy učebních plánů a přizpůsobila je podmínkám školy a možnostem žáků. Úpravy provedla v rozsahu povoleném vzdělávacím dokumentem. Ve II., III. a IV. třídě zvláštní školy - vzhledem k nepříznivým podmínkám pro výuku tělesné výchovy snížila počet hodin tohoto předmětu o jednu a nahradila ji jednou hodinou výtvarné výchovy nebo pracovního vyučování. Do výuky předmětů je zařazována tematika „Problematika ochrany člověka za mimořádných situací“. V pomocné škole počet hodin věnovaný jednotlivým předmětům dle rozvrhu platného pro školní rok 2003/2004 je, v souladu se vzdělávacím dokumentem, pouze orientační. Obsah jednotlivých vzdělávacích předmětů a výchovných složek se vzájemně překrývá. V pracovním stupni pomocné školy je o jednu hodinu snížen počet hodin věcného učení, posílena je výuka předmětu pracovní a výtvarná výchova.

Základní vzdělávací program zvláštní školy a pomocné školy je v tomto školní roce rozšířen o nepovinné předměty výtvarné činnosti, flétna, informatika, sportovní hry a keramické práce. Zájmové kroužky škola neorganizuje, ale zprostředkovává žákům v rámci minimálního preventivního programu nabídku Institutu zájmového vzdělávání Hořovice.

Kontrolou zápisů v třídních knihách za školní rok 2002/2003 nebylo ve sledovaných předmětech zvláštní školy zjištěno neplnění učebních osnov. Nedostatky ale byly zjištěny v průkaznosti některých zápisů v předmětu pracovní vyučování ve složkách dílenských prací a prací v domácnosti (jsou uváděny jen tematické okruhy a druhy materiálu – například *práce se dřevem, práce s textilem*). Chybí uvedení konkrétních činností. Neprůkaznost zápisů ale pro neplnění učebních osnov nesevědí, neboť rozsah činností pro jednotlivé složky pracovního vyučování má v učebním dokumentu pouze charakter doporučení. Učební osnovy byly tudíž splněny. Kontrolou zápisů v třídní knize pomocné školy nebylo ve sledovaných předmětech zjištěno neplnění osnov. U žáků vyučovaných podle IVP byla kontrola dodržování učebních osnov bezpředmětná.

Výuka je v souladu se vzdělávacím dokumentem zvláštní školy i se vzdělávacím dokumentem pomocné školy.

Vedení školy sleduje plnění učebních osnov ve zvláštní škole ve dvou úrovních. Porovnává soulad časových tematických plánů vypracovaných učiteli s učebními osnovami, následně sleduje plnění učebních osnov při hospitacích a při kontrole zápisů v třídních knihách. Obdobně postupně i v případě pomocné školy. Sleduje i realizaci IVP.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu splňuje psychohygienické požadavky (počet hodin v jednom sledu, počet hodin v jednom dni, délka přestávek) a je v souladu s právním předpisem.

Školní řád obsahuje veškerá ustanovení vyplývající z vyhlášky. Je doplněn o zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek, chybí ale uvedení sankcí, které z porušení tohoto zákazu vyplývají. Ve vztahu k chování žáků převažují příkazy a zákazy, práva žáků jsou zastoupena v malé míře. Z psychohygienického hlediska je pro žáky nevhodný příkaz setrvávat vyjma přestávkou po druhé vyučovací hodině ve třídách, neboť učebny jsou malé a v některých i pouhá změna pracovního místa v hodinách je problematická. Využívání 25 minutové přestávky k pobytu žáků na školní zahradě z hlediska potřebné relaxace kompenzuje uvedenou omezenou možnost pohybu žáků jen částečně. *Školní řád* obsahuje ustanovení týkající se akcí školy organizovaných mimo školní budovu, podle kterého *ciť mohou být žáci propuštěni z místa, které je pro ně výhodné. Z Pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení* ale vyplývá povinnost vykonávat při všech akcích školy organizovaných v rámci výuky včetně přesunů mezi budovami dozor nad žáky. *Školní řád* neřeší potřebný souhlas rodičů pro tento postup, škola ho rodičům pouze oznamuje.

Kvalitně a se zohledněním konkrétních podmínek jsou zpracovány řády všech odborných pracoven, uvedené řády byly schváleny pedagogickou radou.

Informování rodičů o průběhu a výsledcích vzdělávání a chování žáků je realizováno standardními způsoby. Hodnocení chování a klasifikace jsou zapisovány do žákovských knížek a notýsků. Škola za tímto účelem svolává také třídní schůzky a nabízí individuální konzultace. Podle potřeby, při závažnějším zhoršení prospěchu nebo chování, jsou rodiče zváni do školy na osobní jednání. Každoročně na počátku školního roku je již tradičně pro lepší informovanost rodičů o činnosti školy vydáván *Školní zpravodaj*.

Celkově je organizace výchovně-vzdělávacího procesu funkční.

Činnost výchovného poradce je plánovitá a systematická. Zahrnuje dobře fungující informační systém směrem k žákům i rodičům. Vystupujícím žákům i jejich rodičům zajišťuje informace o možnostech profesní orientace po ukončení školní docházky včetně exkurzí do okolních učilišť.

I přes to, že při řešení výchovných problémů výchovný poradce spolupracuje s vedením školy, rodiči a výchovnou komisí, se ve škole v letošním školním roce vyskytuje velký počet kázeňských přestupků, za které byla udělena výchovná opatření, jež se týkala poloviny žáků zvláštní školy (od 1. září 2004 ke dni výkonu inspekce bylo uděleno po projednání pedagogickou radou celkem 16 napomenutí třídního učitele, 12 důtek třídního učitele, 3 důtky ředitele školy, 7 snížených známek z chování). Obdobná situace byla i v předcházejícím školním roce. Výchovným poradcem vyhlášená celoroční soutěž s cílem zlepšit chování žáků nemá žádoucí výsledky, protože je zaměřená převážně na znalost, nikoli na dodržování vnitřního řádu školy, žáci k ní přistupují formálně.

Prevenčí sociálně-patologických jevů je pověřena další pedagogická pracovnice. Minimální preventivní program pro školní rok 2003/2004 – *Ve zdravé škole zdravý duch aneb nám se daří* vychází z hodnocení účinnosti minimálního preventivního programu realizovaného v předcházejícím školním roce. Zahrnuje plán mimoškolních aktivit, nabídku nepovinných předmětů a tematické okruhy z oblasti prevence sociálně-patologických jevů včetně jejich zařazení do výuky konkrétních předmětů. V rámci primární prevence sociálně-patologických jevů jsou žáci informováni také o nabídce volnočasových aktivit organizovaných Institutem zájmového vzdělávání v Hořovicích.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce a řečové výchově ve zvláštní škole

Bylo hospitováno u všech šesti vyučujících předmětů, z nichž dvě nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost jen zčásti negativně ovlivnila kvalitu výuky, neboť metodické chyby, nesprávné naplánování doby potřebné k realizaci činností a menší důslednost při respektování individuálních vzdělávacích potřeb se vyskytovaly i v hodinách ostatních vyučujících.

Bezprostřední příprava na výuku z hlediska návaznosti učiva na předcházející témata byla až na výjimky velmi dobrá. Dlouhodobé plánování je zajišťováno prostřednictvím tematických plánů, které odpovídají učebním osnovám. Zhruba v polovině hospitovaných hodin nebyly při stanovování vzdělávacích cílů zohledněny individuální vzdělávací potřeby žáků.

Materiální podpora výuky spočívala většinou jen ve využívání učebnic, pracovních sešitů, pracovních listů a zápisů probíraného učiva na tabulích. Většina učeben, zvláště nižších ročníků, je malá a je v nich umístěno velké množství pomůcek nevztahujících se k aktuálně

probíranému učivu. Někteří žáci se tak hůře orientovali v přehledech právě procvičované učební látky.

Výuka byla založena převážně na frontálních aktivitách. Ve třídách se dvěma ročníky se vyučující zaměřili na činnosti s celou skupinou žáků téhož ročníku, střídala se přímá a samostatná činnost žáků. Většina hodin měla klasickou stavbu s převážným zaměřením na opakování a upevňování dříve probírané učební látky. Individuální přístup realizovala polovina vyučujících, měl formu pomoci slabším žákům a diferencování náročnosti zadaných úkolů. Činnosti byly většinou málo pestré, žáci pracovali po celé vyučovací hodiny v lavicích. Pouze ve dvou hodinách vyučující více střídali činnosti. Formy práce umožňující rozvoj kooperativních dovedností nebyly zařazovány.

Zhruba v polovině hodin chybělo v jejich úvodu vzbuzení zájmu žáků o plánované činnosti, v průběhu výuky motivaci jednoduchou soutěží zařadila pouze jedna učitelka. Dva z vyučujících ocenili pokrok žáků, což je pozitivně motivovalo k další činnosti. Aktivita žáků byla odlišná v závislosti na účelnosti organizace výuky.

Ve většině hospitovaných hodin převažovala příjemná pracovní atmosféra. U jedné z vyučujících, která stanovila vzhledem k možnostem žáků nenáročný cíl a nevhodné prostředky k jeho dosažení, se vyskytly velké nedostatky v akceptování pravidel stanovených pro komunikaci mezi učitelkou a žáky. Rozvíjení a zvyšování komunikativních dovedností žáků nebyla věnována pozornost. Většinou byly vyučujícími tolerovány pouze jednoslovné odpovědi žáků, jen výjimečně byly vyžadovány odpovědi celou větou nebo souvislejší mluvní projev.

Hodnocení žáků v hodinách bylo většinou objektivní, zjištěny byly jen ojedinělé nedostatky - jedna vyučující klasifikuje „výkon“ žáků nedostatečnou v případech (při nevypracování domácího úkolu), kdy by bylo vhodné využít výchovného prostředku, zařazování sebehodnocení žáků bylo ojedinělé. Četnost klasifikace velmi dobře postačuje, rodiče jsou o prospěch žáků informováni prostřednictvím žákovských knížek.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce a řečové výchově jsou hodnoceny jako průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice ve zvláštní škole

Hospitováno bylo v pěti hodinách matematiky u pěti vyučujících. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost jedné učitelky neměla na kvalitu výuky vliv.

Bezprostřední příprava většiny vyučujících na výuku byla pečlivá po stránce didaktické, naplánované aktivity korespondovaly se stanovenými vzdělávacími cíli, které navazovaly na dříve probírané učivo.

Materiální podpora výuky byla ze strany jednotlivých vyučujících rozdílná. V polovině hodin pracovali žáci pouze s učebnicí, sešitem a s předem připravenými zápisy na tabulích, v ostatních hodinách vyučující vhodně využili názorné pomůcky k pochopení nového učiva či k upevnění dříve probírané učební látky. Omezené prostorové podmínky učeben negativně ovlivnily organizaci výuky.

Většina učitelů zařazovala výhradně frontální organizaci práce, použité metody byly málo pestré. Pouze u dvou vyučujících aktivitu a pozornost žáků pozitivně ovlivnilo využívání různých metod a zařazování rozličných forem práce a jejich vhodné střídání. Ve většině hodin měli žáci dostatečný prostor pro procvičování učiva a pro samostatnou práci, nechybělo ani jejich vedení ke vzájemné kooperaci při skupinové práci. Tři vyučující vhodně uplatňovali při samostatné práci individuální přístup ke slabším žákům. Doplnující cvičení pro rychlejší žáky byla zadávána pouze ojediněle, a tím docházelo v případě těchto žáků k neúčelnému

využívání vyučovacího času. Jedna z vyučujících zvolila při výkladu nové učební látky ve třetím ročníku zcela chybný metodický postup, který vedl k nepochopení probíraného učiva.

Dvě vyučující prostřednictvím účelné a věku přiměřené motivace vzbuzovaly zájem žáků o učební činnosti, zařazovaly soutěže, skupinové práce a uplatňovaly mezipředmětové vztahy. Většina vyučujících zařazovala motivační prvky pouze v úvodu hodin, v jejich průběhu byly aktivity vedoucí k udržení zájmu žáků opomíjeny.

Vzájemné vztahy mezi žáky i mezi žáky a učiteli byly bezproblémové, závažnější nedostatky v nedodržování pravidel pro komunikaci či respektování autority vyučujících nebyly zjištěny. Žáci nebyli vedeni k argumentaci při řešení úkolů.

Aktivitu a zájem žáků někteří vyučující zvyšovali pozitivním a taktním hodnocením písemných prací i ústního projevu. Četnost klasifikace je postačující, podle záznamů v žákovských knížkách převládá klasifikace písemného projevu. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků nebylo zaznamenáno ani v jedné hodině. Podle záznamů v třídních knihách je patrné, že vyučující po vyhodnocení kontrolních prací přijímají opatření v souvislosti s nejčastěji se vyskytujícími chybami.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v pracovním vyučování ve zvláštní škole

V průběhu inspekce bylo hospitováno u všech šesti vyučujících předmětu, z nichž dva nespĺňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. V kvalitě výuky nebyly ve vztahu ke splnění či nesplnění těchto podmínek rozdíly.

Příprava na výuku byla po stránce materiálního zabezpečení a motivování žáků převážně pečlivá, ve všech případech měli k dispozici potřebné pomůcky, ne vždy ale v dostatečném množství. Nedostatky se vyskytovaly v dlouhodobém plánování učiva, respektive v kontinuitě výuky, neboť diferencování náročnosti osvojovaných pracovních dovedností ve většině případů chybí. Vyučující v časových tematických plánech uvádějí a v praxi také realizují úkoly shodné pro všechny žáky i přesto, že skupiny jsou složeny z různých ročníků (dvou až čtyř). Při stávajícím systému plánování tak nejsou v některých případech stanovované cíle přiměřené dosažené úrovni pracovních dovedností.

Výuka sice měla činnostní charakter, ale struktura poloviny sledovaných hodin spolu s výše uvedeným nedostatečným množstvím pomůcek neumožňovala účelně využít vyučovací čas. Organizační pokyny vyučujících byly jednoznačné a odpovídaly věku i možnostem žáků. V hodinách byl vždy ukázkový finální výrobek. Vyučující průběžně sledovali techniku zacházení s pracovními nástroji, při všech činnostech dbali na bezpečnost žáků, v závěru hodin je vedli k úklidu pracoviště. Pozitivem byl individuální přístup, který měl formu pomoci méně zručným žákům, popřípadě opakovaného vysvětlování pracovního postupu. Dílčí nedostatky byly ve vedení žáků k samostatné organizaci práce.

Navození zájmu žáků o činnost spočívalo především v možnosti praktického využití výrobku nebo pracovní dovednosti, k jeho udržení dobře přispívaly časté pochvaly a oceňování snahy.

V hodinách byla vstřícná a pracovní atmosféra, vyučující měli většinou u žáků přirozenou autoritu. Komunikace plnila převážně informační funkci (instrukce, vysvětlování odborných termínů, pracovního postupu).

V průběhu hodin vyučující hodnotili dílčí výkony žáků, a bylo-li třeba, korigovali nesprávné postupy. Jen v polovině případů, kdy ve sledovaných hodinách žáci výrobek dokončili, bylo hodnocení konkrétní, zaměřené na osvojované dovednosti a dodržování pracovního postupu. Sebehodnocení vyučující nezařazovali.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu pracovní vyučování jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve čtení, počtech, pracovní a výtvarné výchově, věcném učení a smyslové výchově v pomocné škole

Dlouhodobé plánování je zajišťováno formou časových tematických nebo individuálních vzdělávacích plánů koncipovaných výhradně podle možností a potřeb žáků. Návaznost vzdělávacích cílů je zajištěna pravidelným vyhodnocováním dosaženého rozvoje žáka v oblasti rozumové, sociální, motorické a emocionální. Příprava na všechny hospitované hodiny byla z hlediska organizace výuky, použitých pomůcek, metod i forem práce velmi dobrá.

Splnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti učitelky pozitivně ovlivňovalo kvalitu průběhu výuky obdobně jako její trpělivý přístup a zkušenosti v práci s těžce postiženými dětmi. Učitelky nesplňující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti v pomocné škole ve dnech inspekce nevyučovaly.

Žáci měli při výuce dostatek názorných pomůcek, pracovního i výtvarného materiálu. Pro samostatnou práci měli k dispozici pracovní listy a učebnice.

Organizace výuky je přizpůsobována specifickým vzdělávacím potřebám žáků. Střídání předmětů v kratších časových úsecích než je vyučovací hodina zohledňuje jejich individuální předpoklady pro vzdělávání především z hlediska schopnosti koncentrace pozornosti. Denní rozvrh hodin je v podstatě přehledem předmětů, jejich sled není dodržován. Ty se v průběhu dne střídají podle aktuálního stavu ve třídě, respektive zohledňují momentální zájem žáků o vyučování, jejich únavu apod. Vzdělávací předměty s převahou vzdělávací složky jsou přednostně zařazovány na první dvě vyučovací hodiny. Časté změny činností příznivě ovlivňují psychohygienu procesu a částečně tak kompenzují minimální možnost (vzhledem k velikosti učebny) realizovat relaxační pohybové aktivity a střídání pracovního místa. V hodinách bylo zřetelné zohledňování rozdílu dosaženého stupně mentálního rozvoje žáků, výrazný byl také individuální přístup při zohledňování náročnosti úkolu a výukových metod i respektování výkyvů ve výkonnosti žáků a jejich rozdílného psychomotorického tempa. Maximálně bylo uplatňováno názorné vyučování. Dílčí nedostatky byly zjištěny v organizaci výuky z hlediska využívání vyučovací doby.

Žáci velmi dobře reagovali na zpěv s hudebním doprovodem, kterým je učitelka motivovala k zahájení „pracovního dne“, stejně jako na pochvalu. Výkony průběžně žáků hodnotila, oceňovala každý dosažený pokrok.

Atmosféra byla velice vstřícná, žáci mají k učitelce důvěru. Vyučující je vedla ke kultivovanému chování, méně již ale věnovala pozornost rozvíjení komunikačních schopností a dovedností žáků, které jsou významným předpokladem pro úspěšnou sociální integraci.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v pomocné škole v předmětech čtení, pracovní a výtvarná výchova, počty, věcné učení a smyslová výchova jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola si pro zjišťování výsledků vzdělávání vytvořila vlastní testy, zatím pouze pro předměty český jazyk a matematika. Testy mají dobře propracovaný systém hodnocení a budou využívány pro srovnávání výsledků vzdělávání v jednotlivých školních rocích. V tomto školním roce jsou využívány poprvé a informace o srovnávacích výsledcích nejsou tudíž ještě k dispozici.

Rozbor výsledků uvedených testů je koncipován tak, že lze na jeho základě přijímat adekvátní opatření pro další postup učitelů.

Celkově jsou průběh vzdělávání a výchovy hodnoceny jako dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Název školy Speciální školy Hořovice uvedený ve zřizovací listině je shodný s jejím názvem uvedeným v Rozhodnutí MŠMT, kterým se mění její zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.
2. Název školy Speciální školy Hořovice není v souladu s vyhláškou.
3. Škola používá razítko s jiným názvem školy, než který je uveden v zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT čj. 28 768/02-21 ze dne 21. května 2002, kterým se mění zařazení Speciálních škol Hořovice do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. ledna 2002.
2. Protokol o provedení změny vydaný MŠMT čj. Sine/2003-21 ze dne 17. dubna 2003.
3. Zřizovací listina Speciálních škol Hořovice vydaná Středočeským krajem čj. OŠMS/3070/2001 dne 18. září 2001 s účinností od 1. července 2001.
4. Příloha ke zřizovací listině Speciálních škol Hořovice čj. OŠMS/3068/2001.
5. Změna zřizovací listiny čj. OŠMS/8475/2001 ze dne 6. prosince 2001 – dodatek č. 1.
6. Změna zřizovací listiny čj. OŠMS/1019/2001 ze dne 12. února 2002 – dodatek č. 2.
7. Třídní knihy všech tříd za školní roky 2002/2003 a 2003/2004.
8. Jmenování do funkce ředitelky Speciálních škol Hořovice vydané Středočeským krajem čj. OŠMS/14117/2002/Ji s účinností od 1. července 2001.
9. Katalogové listy všech žáků.
10. Třídní výkazy všech tříd zvláštní školy a pomocné školy ve školním roce 2003/2004.
11. Rozvrhy hodin pro školní rok 2003/2004 podle tříd.
12. Rozvrhy hodin pro školní rok 2003/2004 podle učitelů.
13. *Řád školy Hořovice* – platný ve školním roce 2003/2004.
14. *Pracovní řád - keramická dílna.*
15. *Pracovní řád - počítačová učebna.*
16. *Pracovní řád - školní dílna.*
17. *Pracovní řád - cvičná školní kuchyně.*
18. *Pracovní řád - učebna pěstitelských prací.*
19. *Organizační řád.*
20. *Pokyn ŘŠ školy k organizování dozorů na obědě.*
21. *Pokyn ŘŠ školy k žákovským knížkám.*
22. *Organizace školního roku 2003/2004.*
23. *Roční plán - školní rok 2003/2004.*
24. *Dlouhodobý plán rozvoje školy 2003/2008.*
25. *Přehled o pedagogických pracovnících školy ve školním roce 2003/2004 čj. 655/04 – přehled vyplněný ředitelkou obsahující údaje o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků.*
26. *Rozpis přestávek platný ve školním roce 2003/2004.*

27. *Plán kontrolní činnosti školní rok 2003/2004.*
28. *Individuální výchovně-vzdělávací plány žáků pro školní rok 2003/2004.*
29. *Časové tematické plány pro předměty český jazyk, matematika, pracovní vyučování a řečová výchova (zvláštní škola).*
30. *Časové tematické plány pro předměty počty, čtení, smyslová výchova, věcné učení, pracovní a výtvarná výchova (pomocná škola).*
31. *Výroční zpráva o činnosti školy školní rok 2002/2003.*
32. *Náplň práce výchovného poradce školy ze dne 1. září 2003*
33. *Plán výchovného poradenství, školní rok 2003/02004.*
34. *Minimální preventivní program pro školní rok 2003/2004 – Ve zdravé škole zdravý duch aneb nám se daří a jeho hodnocení za I. pololetí školního roku 2003/2004.*
35. *Záznamy z pedagogické rady za školní roky 2002/2003 a 2003/2004.*
36. *Škol (MŠMT) V 4-01 - Výkaz o speciálních školách podle stavu k 30. 9. 2003.*
37. *Škol (MŠMT) V 4b-01 Příloha k výkazu o speciálních školách - o základní – zvláštní škole podle stavu k 30. 9. 2003.*
38. *Škol (MŠMT) V 4c-01 Příloha k výkazu o speciálních školách - o pomocné škole, rehabilitační třídě podle stavu k 30. 9. 2003.*
39. *Ředitelkou vyplněný Dotazník pro ředitele před inspekci - podkladová inspekční dokumentace.*
40. *Ředitelkou vyplněná Podkladová inspekční dokumentace – speciální školy.*
41. *Inspekční zpráva čj. 023 20/00-1093.*
42. *Protokol o kontrole čj. 023 21/00-1093.*

ZÁVĚR

Výuku ve zvláštní škole zajišťují učitelé, z nichž více jak polovina splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, většinu výuky v pomocné škole zajišťuje učitelka s příslušným vzděláním. Organizační struktura činnosti školy je funkční. Zavedený kontrolní systém postihuje všechny oblasti činnosti školy, přijímaná opatření jsou převážně účinná. Další vzdělávání pedagogických pracovníků není dostatečně usměrňováno podle pedagogických záměrů školy.

Kmenové i odborné učebny jsou ve zvláštní škole i pomocné škole většinou málo prostorné, ale z hlediska materiálně-technického zabezpečení dobře vyhovují vzdělávacím potřebám zařazených žáků. Pomůckový fond je spíše zastaralý, ale funkční a postupně obnovovaný, umožňuje realizovat vzdělávací program.

V průběhu řízení výuky byly ve zvláštní škole shledány nedostatky v metodách výuky, v plánování a organizaci vzdělávacího procesu. Uplatňováno je hlavně tradiční pojetí výuky i přesto, že k hlavním záměrům školy v oblasti vzdělávacího procesu patří činnostní učení. Vyučuje se ve vstřícné atmosféře, hodnocení výkonu žáků je objektivní. V průběhu výuky v pomocné škole převažují pozitiva, důraz je kladen na individuální přístup k žákům.

Vývoj školy od poslední inspekce

V personálních podmínkách nedošlo z hlediska plnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti učitelů ke změnám, mírně se zhoršila oblast organizace činnosti a provozu školy a vedení jejich zaměstnanců. Ve škole byla nově vybudována počítačová učebna a zlepšilo se vybavení cvičné školní kuchyně, neustále se ale zhoršuje technický stav budovy.

V průběhu výchovy a vzdělávání přetrvává tradiční pojetí výuky, poklesla kvalita účelné organizace výuky a zajišťování kontinuity vzdělávacího procesu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaeDr. Jitka Kozáková	J. Kozáková v.r.
Členka týmu	PaeDr. Jarmila Rychlá	J. Rychlá v.r.
Členka týmu	Ing. Marcela Orthoberová	

V Kladně dne 5. března 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. března 2004

Razítko

Ředitelka školy

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jarmila Pánková	J. Pánková v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucí inspekčního týmu, tj. nám. 17. listopadu 2840, 272 63 Kladno. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Středočeského kraje - odbor školství	30. března 2004	b3-1067/04-1093

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.